

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATERICA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA nr. 20
din 13.01.2016

Dosar nr.: 742/2014

Petiția nr.: 19970/11.12.2014

Petent:

Reclamat:

Obiect: Reclamata a adresat apelative jignitoare și rasiste petentei și membrilor familiei sale.

I. Numele, domiciliul și sediul părților

I. 1. Numele și domiciliul procedural ales al petentului

1.1.1.,

I. 2. Numele și domiciliul reclamatului:

1.2.1.,

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petenta împreună cu ceilalți doi membri ai familiei sale de etnie romă au fost supuși unor apelative jignitoare și rasiste de către reclamată.

III. Citarea părților

3.1. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare C.N.C.D.) a îndeplinit procedura legală de citare a părților.

3.2. Prin adresa nr. 19970/08.01.2015 a fost citată petenta, iar prin adresa înregistrată sub nr. 110/08.01.2015 a fost citată partea reclamată, pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 26.01.2015. La termenul stabilit s-a prezentat petenta și soțul

acesteia, reclamatafiind lipsă. Petenta a depus la termenul indicat înscrieri ce atestă consultul medical al minorului aflat în întreținerea petentei, în cadrul Secției de Neurologie al Spitalului Clinic de Psihiatrie Obregia și Scrisoare medicală eliberată soțului petentei din Spitalul Clinic de Boli Infecțioase și Tropicale “Dr. Victor Babeș”, Secția Pneumologie.

3.3. Procedura legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerile petentului

4.1.1. Prin petiția înregistrată la C.N.C.D. sub nr. 19970/11.12.2014 (fila 1 la dosar) petenta învederează că începând cu lunile Noiembrie și Decembrie ale anului 2014, familia sa (nepotul orfan de mamă ce se află în grija lor și soțul petentei) cu reședința în camera uscătoriei la parterul blocului 108, situat în municipiul București, Str. George Vălsan nr. 10, sc. 2, sector 6, au fost supuși din partea reclamatei la repetate apelative jignitoare și rasiste legate de apartenența etnică. Petenta este angajată în funcția de îngrijitor scară din anul 2001 și tot din același an au încheiat contractul de închiriere asupra locației menționate.

4.1.2. Acest mod de adresare și intimidare (“țigani aștia împutiți”, „țigani împutiți”) a fost de altfel perpetuat de către reclamată încă din anul 2013, când cea din urmă avea calitatea de Președinte al Asociației de Proprietari al blocului și le-au creat petentei și familiei sale un disconfort emoțional, afectându-le și sănătatea.

4.1.3. Reclamata a dus această defăimare și în rândul locatarilor blocului, în vederea atingerii obiectivului dorit, anume acela de a părăsi familia petentei reședința indicată, respectiv camera uscătoriei din bloc.

4.1.4. Petenta mai arată că vocabularul jignitor folosit de reclamată a fost auzit și de minorul în vârstă de noua ani, aflat în întreținerea bunicilor (a petentei și al soțului acesteia) și reprezintă un factor de stres emoțional adăugat pe fondul deja existent, afectat, al copilului, datorat pierderii mamei sale. În susținerea celor arătate mai sus, petenta a atașat petiției declarațiile celor trei martori:, și (filele 2-7 din dosar), ce confirmă jignirile și starea de umilire la care a fost supusă petenta.

4.1.5. Starea de sănătate a membrilor familiei petentei a avut de suferit și în acest sens au fost depuse la dosar documente medicale ce atestă consultul medical al minorului, diagnosticat cu Cefalee acută/migrenă; caz social, precum și documente ce atestă starea de sănătate a soțului diagnosticat cu Insuficiență respiratorie cronică, Fibroză pulmonară probabil siliconată, BPOC sever, Disfuncție ventilatorie mixtă severă cu reducerea VEMS cu 70,5%.

4.2. Susținerile reclamatei

4.2.1. Partea reclamată, deși legal citată, nu a fost prezentă la termen și nu a depus punct de vedere.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. În fapt, Colegiul director reține că reclamata a utilizat față de petentă și ceilalți membri ai familiei termenii de „țigani aștia împutuți” și “țigani împutuți”, afirmațiile fiind confirmate prin declarațiile martorilor (filele 2-7 din dosar).

5.2. În drept, *Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind combaterea și sancționarea tuturor formelor de discriminare*, republicată (în continuare O.G. nr. 137/2000) la art. 2 alin. 1 prevede: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”*

5.3. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

5.4. Chiar dacă definiția discriminării directe, nici prin O.G. nr. 137/2000, nici prin *Directiva Consiliului 2000/43/CE privind aplicarea principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de origine rasială sau etnică*, nu conține elementul de justificare obiectivă, ea poate fi analizată în conformitate cu jurisprudența CEDO.

5.5. În conformitate cu jurisprudența CEDO în domeniu, diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă *„trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”*. CEDO a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: *Fredin împotriva Suediei*, 18 februarie 1991; *Hoffman împotriva Austriei*, 23 iunie 1993, *Spadea și Scalabrino împotriva Italiei*, 28 septembrie 1995, *Stubbings și alții împotriva Regatului Unit*, 22 octombrie 1996).

5.6. Colegiul director arată că utilizarea unor apelative de genul “țigani aștia împutuți”, „țigani împutuți” față de persoane reprezintă o diferențiere.

5.7. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu. Se poate invoca orice criteriu (O.G. nr. 137/2000, art. 2 alin. 1: [...] *„pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu”* [...]; *Protocolul adițional nr. 12 la Convenția europeană a drepturilor omului* (în continuare *Protocolul nr. 12*), art. 1 alin. 1: [...] *„fără nici o discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație”*), iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

5.8. În conformitate cu prevederile **Convenției internaționale privind combaterea tuturilor formelor de discriminare rasială**, adoptată de Adunarea generală a ONU la 21 decembrie 1965, „expresia «discriminare rasială» are în vedere orice deosebire, excludere, restricție sau preferință întemeiată pe rasă, culoare, ascendență sau origine națională sau etnică” (art. 1 alin. 1), prin urmare orice discriminare etnică practic intră în categoria de discriminare rasială. În concluzie pentru cauza de față se poate stabili că sunt incidente tratatele internaționale privind discriminarea rasială.

5.9. Legătura de cauzalitate este evidentă: reclamata a utilizat termeni negativi conexați la o apartenență etnică atribuită petentei și familiei sale.

5.10. O faptă poate fi considerată discriminatorie dacă atinge un drept, oricare dintre cele garantate de tratate internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională (O.G. nr. 137/2000, art. 1 alin. 2: „Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi: [...]”, art. 2 alin. 1: [...] „restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege [...]”; Protocolul nr. 12, art. 1 alin. 1: „Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege [...]”).

5.11. Dreptul restrâns este dreptul la demnitate, garantat de **Constituția României**.

5.12. În concluzie, sunt incidente prevederile art. 2 alin. 1 a O.G. nr. 137/2000, republicată. Utilizarea apelativelor “țigani aștia împuțiți”, “țigani împuțiți” reprezintă discriminare directă, întrucât se crează o deosebire pe bază de apartenență etnică care are ca efect restrângerea exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului la demnitate.

5.13. Reclamata nu a invocat nicio justificare obiectivă, care să includă existența unui scop legitim, atins prin metode adecvate și necesare. În analiza scopului legitim, trebuie analizat existența acestui scop raportat la dreptul atins prin diferențiere (spre exemplu, conform **Convenției europene a drepturilor omului**, libertatea de exprimare poate fi restrâns pentru următoarele scopuri legitime: pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești). În analiza metodei adecvate și necesare, trebuie analizat dacă prin metoda aleasă se atinge scopul dorit, și dacă există sau nu alte metode prin care scopul poate fi atins, fără a crea o situație de diferențiere. Privind justificarea obiectivă, prin jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a enunțat următoarele principii:

- **Convenția** nu interzice orice tratament diferențiat, ci doar acel tratament diferențiat care nu are o justificare obiectivă și rezonabilă, având în vedere faptul că de multe ori statele trebuie să adopte legi care prevăd un tratament diferențiat, menit să corecteze inegalitățile faptice; justificarea trebuie să fie analizată în relație cu scopul legitim și efectele măsurii în cauză (*Cazul „referitor la unele aspecte ale legislației cu privire la limba educației în Belgia” împotriva Belgiei*, 23 iulie 1968);
- prin discriminare se înțelege un tratament diferențiat al persoanelor aflate în situații comparabile, fără a exista o justificare obiectivă și rezonabilă; art. 14 din **Convenție** nu interzice statelor membre să trateze grupurile diferențiat în maniera de a corecta inegalitățile faptice; în anumite circumstanțe absența unui tratament diferențiat reprezintă o violare a dispoziției în cauză; poate fi discriminatorie aceea politică sau măsură generală care prejudiciază în mod disproporționat un grup de persoane, chiar dacă măsura nu vizează în mod specific acel grup; o discriminare potențială

poate rezulta dintr-o situație faptică (*D.H. și alții împotriva Cehiei*, 13 noiembrie 2007, *Sampanis și alții împotriva Greciei*, 5 iunie 2008);

- justificarea obiectivă și rezonabilă trebuie să urmărească un scop legitim, și măsura aplicată trebuie să fie proporțională cu scopul urmărit; în cazul tratamentului diferit bazat pe rasă, culoare sau origine etnică noțiunea de justificare obiectivă și rezonabilă trebuie interpretată într-o manieră cât se poate de strictă (*D.H. și alții împotriva Cehiei*, 13 noiembrie 2007, *Sampanis și alții împotriva Greciei*, 5 iunie 2008).

5.14. Colegiul director arată că sunt incidente și prevederile art. 15 ale *O.G. nr. 137/2000*, care stabilesc următoarele: „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.*”

5.15. Apelativele “țigani aștia împutuți”, “țigani împutuți”, utilizate în mod public (fiind auzite de martori, filele 2-7 din dosar), au vizat atingerea demnității, crearea unei atmosfere de intimidare, umilire, ofensare, îndreptată împotriva petentei și familiei sale, legate de atribuirea unei apartenențe etnice.

5.16. Colegiul director arată că în conformitate cu **Directiva Consiliului 2000/43/CE privind aplicarea principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de origine rasială sau etnică**, publicată în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L180 din 19 iulie 2000*, art. 15, sancțiunile aplicate pentru discriminarea etnică trebuie să fie eficiente și proporționale.

5.17. CEDO a arătat în mod repetat că discriminarea etnică este cea mai gravă formă de discriminare, în unele situații reprezintă în sine un tratament degradant în sensul art. 3 al **Convenției** (MOLDOVAN și alții nr. 2 împotriva ROMÂNIEI, nr. 41138/98 și 64320/01, 12 iulie 2005, § 111).

5.18. Prin urmare Colegiul director constată că faptele prezentate în petiție trebuie sancționate cu amendă contravențională.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele descrise reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 15 al **O.G. nr. 137/2000**, republicată;
2. Aplicarea amenzii contravenționale în valoare de 1000 lei față de reclamata,
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților și Direcției de Taxe și Impozite Locale a sectorului 6.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: Amenda se va achita la Direcția de Taxe și Impozite Locale a sectorului 6, dovada plății se va trimite către CNCD în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii. În caz contrar CNCD va lua măsurile legale necesare.

VII. Călea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BERTZI THEODORA – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

MANOLE PETRE-FLORIN – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Data redactării: 19.01.2016

Tehnoredactată: M.M.
Motivată: L.G.

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

Verificat SCSRP